

Informācija par darbu Valmieras rajona bibliotēkās 1971. gadā.

Aizvadītajā, 1971. gadā galvenie pasākumi bibliotēku darbā bija veltīti PSKP 24.kongresa sagaidīšanai un kongresa materiālu popularizēšanai, tāpat arī Latvijas KP 21.kongresa materiālu izskaidrošana un ievērojamu kultūras darbinieku un rakstnieku jubileju atzīmēšanai.

Pagājušā gada darba rezultātā lasītāju skaits ir 17 734 (1970.g. – 16 612), grāmatu izsniegums 475 221 eksemplārs (1970.g. – 454 996). Arī pa atsevišķām zinātņu nozarēm grāmatu izsniegums ir palielinājies. Lasītāju skaits un grāmatu izsniegumi ir samazinājušies tajās bibliotēkās, kur ir mainījušies bibliotēku vadītāji (Lodes ciemā, Bērzaines ciemā). Grāmatu izsniegums ir panākts strādājot individuāli, gan organizējot dažādus masu pasākumus. Sevišķi labus panākumus grāmatu izsniegumā ir guvušas Brenguļu ciema I (1971.g. - 7377 eksemplāru, 1970.g. - 5497), Dikļu ciema I (1971.g. – 6775 eksemplāru, 1970.g. - 5986), Kocēnu ciema Mujānu, Kauguru ciema I un citas. Sevišķi jāpiemin Brenguļu ciema I bibliotēka, kas iepriekšējā gada beigās no nomaļas vietas tika pārcelta jaunās telpās ciema centrā. Bibliotēkas telpas ir paplašinātas, ir ievietoti jauni plaukti un vitrīnas. Ir iespējams atklāt grāmatu fondu dažādās zinātņu nozarēs. Bibliotēkā ir silti un mājīgi, tādēļ arī no apkārtējām mājām un blakus esošajām mehāniskām darbnīcām bieži ierodas lasītāji paņemt grāmatas un palasīt periodiku. Kocēnu ciema Mujānu bibliotēkas vadītāja ir pratusi ap sevi noorganizēt labu aktīvu gan no netālās skolas skolotāju un skolēnu saimes, gan no mehanizatoriem un pārējiem ciema iedzīvotājiem. Tādēļ šai bibliotēkai ir daudzi palīgi gan lasītāju iesaistīšanā, gan masu pasākumu popularizēšanā un noorganizēšanā. Tāpat labs aktīvs ir Dikļu ciema, Skaņkalnes ciema, Mazsalacas pilsētas un citām bibliotēkām. Ir bibliotēkas, kur darba rādītāji ir samazinājušies darbinieku maiņas vai slimošanas dēļ. Tā 1971. gadā darbinieki mainījās Bērzaines, Lodes, Rencēnu II, Dikļu II un citās bibliotēkās. Šajās bibliotēkās ir visās samazinājušies rādītāji. Mūsu rajonā, Lodes un Bērzaines ciemos nekad neveicas ar darbiniekiem, kur tie mainās katru gadu. Manuprāt, šajos ciemos vadība maz interesējas par bibliotēku darbu, nepalīdz uzlabot darba apstākļus. Tā Bērzaines ciema bibliotēkā trūkst plauktu, telpa ziemā ir auksta, jo pie durvīm spraugas, kur gaisma spīd cauri. Grāmatu izsniegums ir samazinājies arī Jeru ciema bibliotēkā, kur bibliotēkas vadītājas atvietotāja (pa dekrēta laiku) pati bija vienu mēnesi eksāmenu sesijā un pēc tam strādāja amatu apvienošanas kārtībā. Vecates ciema I bibliotēka 1971. gadā sevišķu vērību veltījusi jaunatnes grupas lasītājiem. Izdarītas analīzes ar šīs grupas lasītāju formulāriem un izdarīti attiecīgi secinājumi darbā ar jaunajiem speciālistiem un mācību iestāžu audzēkņiem. Sastādīti individuālie lasīšanas plāni katram lasītājam atsevišķi.

Analizēts Ķoņu ciema bibliotēkas darbs ar lauksaimniecības literatūru. Organizēti tematiskie vakari, plašas literatūras izstādes, piem. „Par lauksaimniecības tālāku augšupeju”, „Tev, jaunais speciālist!”. Lai atspoguļotu ražošanas plānus un uzdevumus, bibliotēka izgatavojusi 1/a „Cīņa” darba rādītājus 9. piecgades pirmajā gadā. Uzskaitīts un analizēts, cik Ipiķu ciemā ir personīgo bibliotēku īpašnieku. No 17 Ipiķu ciema personīgo bibliotēku īpašniekiem (katrā šajā bibliotēkā ir vairāk kā 100 grāmatu), 9 ir ciema bibliotēkas lasītāji. Pavisam šie 9 personīgo bibliotēku īpašnieki šajā gadā bibliotēkā ir izlasījuši 97 grāmatas, t.sk. 7 dabas zinātnes, 13 sabiedriski – politiskās, 9 par mākslu un sportu, 17 lauksaimniecības un 51 daiļliteratūras un pārējās.

Valmieras zonā kadru maiņas dēļ, tika organizēts praktikums Bērzaines un Dikļu ciema II bibliotēkas jaunajām darbiniecēm. Aizvadītajā gadā metodiska un praktiska palīdzība sniegta arodbiedrības, skolu un sanatorijas „Dikļi” bibliotēkām. Lai labāk un vispusīgāk apkalpotu lasītājus Valmieras pilsētā, organizēts periodikas kopkatalogs.

Strādājot ar lasītāju individuāli, vislabāk veicas izsniegt grāmatas. Individuālās sarunās, ieteicot grāmatas pēc plāniem, grāmatu sarakstiem vislabāk varam virzīt lasītāju izlasīt vajadzīgāko, labāko. Sevišķi gados vecāki cilvēki parasti vēlas, lai viņiem bibliotekārs iesaka grāmatu. Ja bibliotekāram ir paveicies iepazīt lasītāja intereses un gaumi, tad jau arī ir nodibināts vislabākais kontakts. To ir atzinuši savā darbā lielākais vairums mūsu rajona bibliotekāru, tādēļ individuālais darbs aizvien vairāk nostiprinās mūsu bibliotēkās. Galvenās grupas ciemu bibliotēkās ir: lauksaimniecības speciālisti, lopkopji, mehanizatori, skolēni un jaunieši, kas nemācās. Bibliotekāri strādā ar visām šīm grupām, bet jo sevišķi ar pirmajām. Pilsētu bibliotēkas lielāko uzmanību velta jauniešiem, kam nav vidējā izglītība. Lauksaimniecības speciālisti tiek informēti par jaunāko speciālo literatūru gan ar grāmatu sarakstiem, gan arī pa radiomezgli (Brenguļu ciema I, Vecates ciema I, Kauguru ciema I bibliotēkās). Brenguļu ciema I bibliotēka lauksaimniecības speciālistiem sastādīja atgādni „Bioloģiskās augu aizsardzības metodes”. Vairāku ciemu bibliotēkās ir lauksaimniecības pirmrindas pieredzes stūrīši ar jaunāko lauksaimniecības literatūru, kolhozu labāko darba darītāju pieredzi, kolhozu saistībām un izpildi. Tādi pieredzes stūrīši ir Kocēnu ciema Mujānu, Matīšu, Jeru u.c. bibliotēkās.

Sagaidot PSKP 24. kongresu un popularizējot uzdevumus un materiālus par to, ir organizēti daudzi pasākumi. Visvairāk par šo tēmu ir organizētas izstādes un stendi: „Lauksaimniecības uzdevumi 9. piecgadē, „Tehnikas progress – piecgades spārni”, „Mūsu darbs – piecgadei” (Matīšu ciema bibliotēka), izlikti materiāli par ciema un kolhoza labākajiem darba darītājiem. Jeru ciema bibliotēka, kopīgi ar tautas namu noorganizēja 2 mutvārdu žurnālus: „Sveicam tevi kongress”, un „PSKP 24. kongress par tautas labklājības pieaugumu”. Šajos pasākumos bibliotekāre nolasīja grāmatu apskatus. Zilaiskalna ciemata bibliotēkas vadītāja kopīgi ar tautas nama vadītāju noorganizēja pasākumu sava ciemata kūdras rūpnīcas darba darītājiem „Mēs slavinām darba rokas”, „Augstākais mērķis – cilvēku labklājība” par 9. piecgades uzdevumiem. Popularizējot PSKP CK lēmumus „Par sociālistiskās sacensības tālāku uzlabošanu”, vairākas bibliotēkas noorganizēja izstādes „Partijas lēmumus – dzīvē”. Daudzos ciemos bibliotekāri ir arī ciema un kolhoza uzskatāmības aģitācijas gatavotāji par laukkopju, slaucēju, mehanizatoru saistībām. Ļoti bieži, bibliotekāri kopīgi ar šo uzskates materiālu popularizē arī grāmatas rādītājam pievieno kabatiņas ar ieteicamās literatūras sarakstiem laukkopjiem un lopkopjiem u.t.t. Līdzīgas kabatiņas ar ieteicamo literatūru pievieno arī atsevišķiem lauksaimniecības darbu rādītājiem par pavasara sēju, lopbarības sagādi, ražas novākšanu u.t.t.

Tā Ķoņu ciema bibliotēka sastādīja 4 ieteicamās literatūras rādītājus: „Augsnes apstrāde pirms sējas”, „Ko lasīt kolhoza elektriķim?”, „Jaunākā literatūra veterinārijā”, „Ko lasīt par lauksaimniecības ekonomiku?”. Daudzas bibliotēkas ir noorganizējušas „Derīgo padomu stundas”. Tā Mazsalacas pilsētas bibliotēka šo pasākumu organizēja par tēmu: „Savvaļas ārstniecības augi, to vākšana un žāvēšana”, Skanķalnes ciema bibliotēka par apstādījumu iekārtošanu. Ķoņu ciema bibliotēka „Derīgo padomu stundā” noorganizēja skolēnu ekskursiju uz bibliotēku, kur viņi tika iepazīstināti ar literatūras kārtojumu plauktos, mācījās izvēlēties literatūru pēc bibliotēkas katalogiem un ieteicamās literatūras sarakstiem. Notika arī pārrunas par lasīšanas kultūru un saudzīgu apiešanos ar grāmatu.

Dabas zinātņu un antireliģiskās literatūras propagandai ir iekārtoti stendi un izstādes, tāpat ir arī notikuši bibliogrāfiski apskati. Vairākas bibliotēkas ir organizējušas pārrunas par Černova grāmatu „Homo aquaticus”, Halifmans „Skanēdama bite skrēja”, „Moloģoži i ateizm” u.c. Balstoties uz jaunākajiem zinātniskajiem atzinumiem par cilvēka izcelšanos, Mazsalacas pilsētas bibliotēka noorganizēja lekciju ciklu „Kā meklē Ādamu?”, kuru vadīja bioloģijas skolotāja. Cikls sastāvēja no 3 lekcijām: 1) Jaunākās atziņas par cilvēka izcelšanos, 2) Kā meklē Ādamu, 3) Cilvēces šūpulis. Tāpat arī Mazsalacas pilsētas bibliotēka piedalījās kultūras nama organizētajā antireliģiska satura tematiskā vakarā: „Saruna pie sveču liesmas”, kurā risinājās doma par zinātni un reliģiju kā senču tradīciju piesavinātāju.

Daiļliteratūras propagandā ir organizētas izstādes, pārrunas, literārās tiesas, grāmatu apskati, literāri vakari. Vairākas bibliotēkas ir organizējušas rakstnieku J.Poruka, J.Grota un A.Čaka atceres vakarus. Tā Rūjienas pilsētas bibliotēka noorganizēja literāri - muzikālu vakaru, veltītu visiem šiem rakstniekiem. Vakars bija bagātināts ar šo rakstnieku dzejām un dziesmām ar viņu tekstiem. Mazsalacas pilsētas bibliotēka noorganizēja vairākas literārās tiesas. Vislabāk izdevusies, kā paši darbinieki saka, bija par Dripes stāstu „Cietā galva”. Piedalījās arī pats autors. Tajā klausītāji, kopā ar literārās tiesas tiesnesi gan nosodīja, gan attaisnoja literāros tēlus, jo arī klausītāji tika uzaicināti izteikt savas domas. Šī tiesa tika noorganizēta 2 reizes Mazsalacas pilsētā un vienu reizi pansionātā, netālu no pilsētas. Jāsaka, ka Mazsalacas pilsētas darbinieki prot organizēt literārās tiesas, kas izraisa klausītāju interesi. Rūjienas pilsētas bibliotēka organizēja literāru tiesu par Staviņska stāstu „Nestunda” un literāru uzvedumu pēc Brodeles „Tas ir mans laiks”. Vairākas bibliotēkas organizēja pārrunas par Pormaļa „Distance bez finiša” (Dikļu ciema I, Ramatas ciema, Skaņkalnes ciema), R.Ezeras „Nakts bez mēnesnīcas” (Matīšu, Brenguļu), Bubnis „Arberona” (Dikļu ciema I, Mazsalacas pilsētas), Dripes (Brenguļu I, Ramatas ciema, Kocēnu ciema Mujānu).

Šajā gadā atremontētas telpas Kocēnu ciema Mujānu bibliotēkai. Dikļu ciema II bibliotēkā telpas joprojām ir avārijas stāvoklī, neskatoties, ka jautājums par šīs bibliotēkas telpām tika izskatīts Kultūras nodaļas sēdē. Vairākām bibliotēkām telpas ir par šaurām, nav iespējams izkārtot brīvai pieejai plauktus (Nauksēnu ciema I, Valmieras ciema I, Zilākalna ciemata bibliotēkas). Vēl joprojām ir grūtības telpu apkures un aptīrīšanas jautājumā, par ko ir neapmierināti vairums mūsu ciemu bibliotēku vadītāji. Rencēnu ciema I bibliotēka ir vienīgā, kurai l/a „Zelta druva” ir papildus piešķīris grāmatu iegādei 200 rubļus. Arī Ipiķu ciema bibliotēkas vadītājam par uzskates materiālu gatavošanu [[auksaimniecības]/ a[artelim] „Rosme” piešķir kā atalgojumu katru mēnesi.

Tikko vajadzīgā grāmata ir atnesta, paziņojam prasītājam. Tāpat arī lasītājus apkalpojam ar grāmatām uz kurām lasītāji gaida „rindā”. Tādas pagājušā gadā bija G. Žukova „Kara memuāri” un Čakovska „Blokāde” II un III daļa.

Ar jauniešiem, kas strādā un mācās, ir patīkami strādāt. Viņiem ir zināmas intereses un jau vesels grāmatu saraksts, kas ir nepieciešams mācībām. Grūtības vienīgi sagādā grāmatu trūkums, ko cenšamies likvidēt ar starpbibliotēku abonementu. Šajā gadā SBA izsniegums ir samazinājies – 189 grāmatas (1970.g. - 279). Daļēji varam izskaidrot ar to, ka vairāki mūsu lasītāji, kas mācījās un daudz pieprasīja SBA grāmatas, ir pārgājuši mācīties klātienē. Visvairāk no SBA mums pieprasa sabiedriski – politiska satura grāmatas, par tehnikas jautājumiem, dabas zinātnēm. Ir bijis arī jāpieprasa arī daiļliteratūras grāmatas, jo mūsu teātra darbiniekus – neklātniekus nevaram apgādāt ar nepieciešamām grāmatām. Tāpat arī režisori un aktieri pieprasa daiļliteratūru, sagatavojot jaunu lugu.

Ar jauniešu grupu, kas strādā un nemācās (7., 8.kl.izglītība) ir jāstrādā visvairāk. Šie jaunieši visvairāk ir no stikla šķiedras rūpnīcas, gaļas kombināta u.c. Šīs grupas jauniešus

cenšamies ieinteresēt lasīt grāmatas par dabas zinātņu, vēstures u.c. jautājumiem. Šiem lasītājiem visbiežāk piedāvājam grāmatas no sērijām „Stāsti par dabu”, „Stāsti par vēsturi”. Esam sastādījuši arī ieteicamos lasīšanas plānus ar grāmatām no šīm sērijām. Meitenēm ieteicam lasīšanas plānus ar grāmatām par estētiku, gaumi, morāli un kulturālu uzvedību. Bieži iesakām grāmatas „Annas Frankas dienasgrāmata”, „Nīnas Kosterinas dienasgrāmata” un citas par jauniešu varonību Lielajā Tēvijas karā. Jauniešu grupai esam iekārtojuši plauktu izstādi par lasīšanas kultūru „Kā lasīt grāmatas un saprast rakstnieka domu”. Ļoti bieži no šīs izstādes tika pieprasīta Bērsona „Bagātība pati nenāk”, kur iepriekš minētās izstādes tematu noorganizējām arī pakalpojumu kombināta šūšanas darbnīcā un 28.prof.tehniskajā skolā. Bieži viesi bibliotēkas darbinieki ir 28.prof.tehniskajā skolā ar grāmatu apskatiem un literārām pēcpusdienām. Šīs skolas audzēkņi savās saistībās ir uzņēmušies veikt sabiedriski derīgo darbu rajona bibliotēkā. Viņi palīdz atgriezt grāmatas no kavētājiem, palīdz labot grāmatas u.t.t. Rajona bibliotēkai ir laba sadarbība ar rajona Kultūras namu – organizējam kopīgi literāros pasākumus, kā arī piedalāmies ar grāmatu izstādēm Kultūras nama tematiskajos pasākumos. Tā tematiskajā vakarā, kur bija tikšanās ar rakstniekiem – frontiniekiem (A. Griguli, J. Vanagu, Ā. Talci), iekārtojām plašu grāmatu izstādi „Reiz cēlās strēlnieks sarkanais...”.

Tematiskajā vakarā, kas bija veltīts PSRS 50.gadadienai par Kirgīzijas republiku, iekārtojām izstādi „Mana dzimtene – stepju un kalnu zeme”. Esam iekārtojuši arī izstādes „Komunistisku attieksmi pret darbu”, „Darba zinātniskā organizācija” u.c. Materiālā „PSKP 24.kongresa materiālu propaganda bibliotēkās” ieteicamās literatūras sarakstus esam izmantojuši gan izstāžu iekārtošanai, gan tematiskiem izsniegumiem („Tautas labklājības celšana – partijas ekonomiskās politikas mērķis”). Liela atsauce bija bibliotēkā iekārtotai izstādei „Dabas aizsardzība Padomju Latvijā”. No šīs izstādes izmantoja sacerējumiem materiālus vidusskolas 10.klases skolēni, sevišķi materiālus par dabas skaistumu.

Ir organizēti arī vairāki literāri pasākumi rakstnieku jubileju atzīmēšanai. Kā labāk izdevušos pasākumu varu minēt J.Grota 70 gadu un J.Poruka 100 gadu dzimšanas atceri. Šos pasākumus organizējām Kultūras namā, kopīgi ar Zinātņu popularizēšanas biedrības kultūras sekciju. Pienākumi bija sadalīti: rajona bibliotēkai bija jāatbild par lektoru, grāmatu izstādi un klausītājiem no skolām. Šajos vakaros piedalījās L. Paegles [Valsts Valmieras drāmas] teātra aktieri ar dzejām un darbu fragmentiem (P. Lūcis, J. Samauskis u.c.). Par Grota dzīvi un darbu stāstīja U. Auseklis (J. Raiņa literatūras muzejs). Par J. Poruka dzīvi un viņa filozofiju interesanti stāstīja O. Zanders.

Aizvadītajā gadā metodiskajā darbā kā galveno uzdevumu izvirzījām panākt visu bibliotēku aktīvu piedalīšanos PSKP 24.kongresa materiālu un lēmumu propagandēšanā. Kā rajona bibliotēkas veikušas šo uzdevumu, metodiķu grupa III ceturksnī rīkoja reidus pa visu rajonu. Tika pārbaudīta katra bibliotēka. Iegūtos materiālus un labāko pieredzi pārrunājām seminārā bibliotēku sekcijas darbā. Bez tam pievērsām uzmanību lasītāju skaita palielināšanai atsevišķās bibliotēkās. Vecates ciema II bibliotēkā lasītāju skaits bija 134, bet aizvadītajā gadā 185. Naukšēnu ciema II bibliotēka, pārskatot sava rajona iespējas, 1971. gadā palielināja lasītāju skaitu par 31. Metodiķu grupai neizdevās 1971. gadā uzlabot darbu ar lasītājiem Lodes, Bērzaines un Sēļu ciemos sakarā ar kadru maiņu šo ciemu bibliotēkās.

1971. gadā metodiskajā darbā tika pievērsta uzmanība darbam ar lasītāju grupām. Skaņkalnes ciema bibliotēka, izdarot mehanizatoru grupas lasīšanas analīzi, secina, ka mehanizatori visvairāk lasījuši sabiedriski – politisko literatūru, bet nav sevišķu interesi izrādījuši par grāmatām savā specialitātē, aizbildinoties, ka paši personīgi iegādājas šādu

literatūru. Turpmākajā darbā bibliotekāre ieplānojusi ietvert lasīšanas plānos periodikas materiālus, tā papildinot literatūru par atsevišķiem jautājumiem lauksaimniecībā.

Informācija par darbu Valmieras rajona bibliotēkā 1971. gadā.

Pats ievērojamākais notikums mūsu lielās valsts dzīvē ir PSKP XXIV kongress 1971. gadā. Jau iepriekšējā gadā uzsākām organizēt dažādus pasākumus no cikla „No kongresa līdz kongresam”. Tāpat arī LKP XXI kongress un Latvijas PSR Augstākās Padomes un vietējo darbaļaužu deputātu padomju vēlēšanas izraisīja zināmu aktivitāti un prasīja darbu. Tāpat svarīgi bija atzīmēt ievērojamu mūsu republikas, Vissavienības un vispasaules mēroga rakstnieku un kultūras darbinieku jubilejas.

1971. gadā lasītāju skaits bibliotēkā ir (1970. g. - 3099). Visvairāk bibliotēkā lasa dažādu profesiju strādnieki Strādājošo jauniešu grupā, kas mācās vidējās – speciālās un augstākās mācību iestādēs ir 210, jaunieši, kas nemācās un kam nav vidējās izglītības ir 145 cilvēki.

Viens no labākiem lasītāju iepazīšanas momentiem ir lasītāju pierēģistrēšana un saruna šajā laikā, kā arī vēlāk, apmainot grāmatas. Šajās sarunās un vērojumos iepazīstam lasītāju, viņa intereses, vajadzības, sabiedriskos pienākumus. Par visu to ierakstām viņa formulārā. Ne vienmēr vajadzīgā grāmata ir bibliotēkā. Tādā gadījumā atteikumu ierakstām atteikuma burtnīcā līdz ar lasītāja telefona numuru.

Tikko vajadzīgā grāmata ir atnesta, paziņojam prasītājam. Tāpat arī lasītājus apkalpojam ar grāmatām uz kurām lasītāji gaida „rindā”. Tādas pagājušā gadā bija G. Žukova „Kara memuāri” un Čakovska „Blokāde” II un III daļa.

Ar jauniešiem, kas strādā un mācās, ir patīkami strādāt. Viņiem ir zināmas intereses un jau vesels grāmatu saraksts, kas ir nepieciešams mācībām. Grūtības vienīgi sagādā grāmatu trūkums, ko cenšamies likvidēt ar starpbibliotēku abonementu. Šajā gadā SBA izsniegums ir samazinājies – 189 grāmatas (1970. g. - 279). Daļēji varam izskaidrot ar to, ka vairāki mūsu lasītāji, kas mācījās un daudz pieprasīja SBA grāmatas, ir pārgājuši mācīties klātienē. Visvairāk no SBA mums pieprasa sabiedriski – politiska satura grāmatas, par tehnikas jautājumiem, dabas zinātnēm. Ir bijis arī jāpieprasa arī daiļliteratūras grāmatas, jo mūsu teātra darbiniekus – neklātniekus nevaram apgādāt ar nepieciešamām grāmatām. Tāpat arī režisori un aktieri pieprasa daiļliteratūru, sagatavojot jaunu lugu.

Ar jauniešu grupu, kas strādā un nemācās (7., 8.kl.izglītība) ir jāstrādā visvairāk. Šie jaunieši visvairāk ir no stikla šķiedras rūpnīcas, gaļas kombināta u.c. Šīs grupas jauniešus cenšamies ieinteresēt lasīt grāmatas par dabas zinātņu, vēstures u.c. jautājumiem.

Tematiskajā vakarā, kas bija veltīts PSRS 50. gadadienai par Kirgīzijas republiku, iekārtojām izstādi „Mana dzimtene – stepju un kalnu zeme”. Esam iekārtojuši arī izstādes „Komunistisku attieksmi pret darbu”, „Darba zinātniskā organizācija” u.c. Materiālā „PSKP 24. kongresa materiālu propaganda bibliotēkās” ieteicamās literatūras sarakstus esam izmantojuši gan izstāžu iekārtošanai, gan tematiskiem izsniegumiem („Tautas labklājības celšana – partijas ekonomiskās politikas mērķis”). Liela atsauce bija bibliotēkā iekārtotai izstādei „Dabas aizsardzība Padomju Latvijā”. No šīs izstādes izmantoja sacerējumiem materiālus vidusskolas 10. klases skolēni, sevišķi materiālus par dabas skaistumu.

Ir organizēti arī vairāki literāri pasākumi rakstnieku jubileju atzīmēšanai. Kā labāk izdevušos pasākumu varu minēt J. Grota 70 gadu un J. Poruka 100 gadu dzimšanas atceri. Šos pasākumus organizējām Kultūras namā, kopīgi ar Zinātņu popularizēšanas biedrības kultūras sekciju. Pienākumi bija sadalīti: rajona bibliotēkai bija jāatbild par lektoru, grāmatu izstādi un klausītājiem no skolām. Šajos vakaros piedalījās L. Paegles [Valsts Valmieras drāmas] teātra aktieri ar dzejām un darbu fragmentiem (P. Lūcis, J. Samauskis u.c.). Par Grota dzīvi un darbu stāstīja U. Auseklis (J. Raiņa literatūras muzejs). Par J. Poruka dzīvi un viņa filozofiju interesanti stāstīja O. Zanders.

Parasti šai lasītāju grupai palīdzam izvēlēties materiālus pēv V. Lāča Valsts bibliotēkas un Ļeņina ordeni apbalvotās bibliotēkas literatūras rādītājiem. Daudz šajā gadā izmantojam literatūras rādītājus „Starptautiskā strādnieku un revolucionāru kustība mūsdienās” (sevišķi nodaļu „Marksisms – Ļeņinisma starptautiskās strādnieku kustības teorētiskais pamats”, „Antiimperialistiskā cīņa kapitālistiskajās valstīs”. Par pēdējo jautājumu izlikām arī izstādi bibliotēkā. Daudz mūsu darbā palīdzēja arī bibliogrāfiskie materiāli „Padomju tautas lielā uzvara” un „30 gadu padomju tautu saimē” u.c. Lasītāvā daudz izziņas sniegtas pēc preses hronikas un žurnālu un avīžu rakstu kartotēkas. Padomju Latvijas 30. gadadienai gatavojoties, bieži gadījās partijas darbiniekiem un lektoriem pasniegt novadpētniecības kartotēku par mūsu pilsētas un rajona izaugsmi. Lasītāju skaits abonementā 1970. gadā ir 2947 (1969. g. - 2919).

Gatavojoties V. I. Ļeņina 100. dzimšanas dienas svinībām noorganizējām izstādes, grāmatu apskatus u.c. Bibliotēkā noorganizējām izstādes: „Komunisms un darbs”, „Pasaule bez ieročiem un kariem”, „Ļeņins un revolucionārā kustība Latvijā”, „Ļeņins un grāmata”. Kultūras nama tematiskā pasākumā piedalījāmies ar izstādi „Cilvēcei Ļeņins ir viens”. Ar šo izstādi iepazinās vairāk kā 100 cilvēki (galvenokārt skolēni) un arī apskatu noklausījās „Ļeņins laika biedru un tuvinieku atmiņās”. Pagājušā gadā mums bija laba sadarbība ar Tautas universitātes Kultūras un sadzīves fakultāti, kur noorganizējām...

Lauksaimniecības literatūra ir ieteikta galvenokārt individuāli un arī ar izstādēm. Galvenais izsniegums sastādās no grāmatām par dārzkopību, augļkopību, puķkopību un biškopību. Bez tam Valmieras apkārtnē ir daudz ūdeņu un mežu, kas ar savu skaistumu un dabas bagātībām piesaista daudz dabas mīļotāju un makšķernieku. Tādēļ bibliotēkas darbinieki sava darba galda tuvumā vienmēr novieto grāmatas par makšķerēšanas sportu, par sēņošānu, ogošanu. Tā kā 1970. gadā saņēmām tikai eksemplāra nosaukumus šāda satura grāmatām, tad diezgan grūti veicas lasītājiem ieteikt un ieinteresēt sen iznākušas, izlasītas grāmatas. Ir aktuāls jautājums par truškopību, bet atkal atduramies uz grāmatu trūkumu. Esam iekārtojuši grāmatu izstādes par dārzkopības, augļkopības jautājumiem un puķu audzēšanu bibliotēkā, kā arī Dārzkopības un biškopības biedrības rīkotajās sanāksmēs. Atsaucoties Jūlija plēnuma lēmumiem, esam uzsākuši iekārtot izstādes par atsevišķām lauksaimniecības ražošanas nozarēm, kuras turpināsim 1971. gadā, kā arī vairāk sadarbosimies ar Lauksaimniecības ražošanas pārvaldi, piedaloties ar izstādēm viņu rīkotajos pasākumos un sanāksmēs. Lauksaimniecības literatūru esam izsnieguši 1971. gadā 2569 eksemplārus (2608 – 1969. g.).

Valmieras rajona bibliotēkā, kopš 1970. gada oktobra strādā bibliogrāfs. Vispirms šis darbinieks sakārtoja bibliogrāfiskos materiālus, salīdzināja ar katalogu. Rādītāji tika aprakstīti un sakārtoti pa nodaļām. Bibliogrāfisko materiālu kartotēka tiek sistemātiski papildināta, jo to ikdienas izlietojam individuālajam darbam ar lasītājiem un rīkojot masu pasākumus. Saņemot jaunus bibliogrāfiskos materiālus, ar tiem vispirms iepazīstas bibliogrāfs un tad analizē, iepazīstina pārējos darbiniekus. Bibliogrāfija tiek sekmīgi pielietota abonementa

darbā. Lasītavā, sistemātiski ar jauniem materiāliem tiek papildinātas dažādas kartotēkas: žurnālu un avīžu rakstu, novadpētniecības, par V.I.Ļeņinu, par komjaunatni, citātu kartotēka par sadzīvi, „PSKP 24.kongresu sagaidot”. Bibliogrāfiskie materiāli tiek salīdzināti ar alfabētisko katalogu, lai uzzinātu, kādas grāmatas ir mūsu bibliotēkā. Bibliogrāfiskā darba praktiska un metodiska palīdzība tiek sniegta ciemu un citām bibliotēkām.

Rajona bibliotēka vada metodisko darbu rajonā pēc sastādīta kopplāna, sadarbojoties ar zonu metodiķiem. Kā galveno uzdevumu izvirzījām - visu bibliotēku aktīvu piedalīšanos V.I.Ļeņina 100.dzimšanas dienas atzīmēšanā. Padomju Latvijas 30 gadu jubileja veicināja darbu ar novadpētniecības literatūru. Bibliotēku organizētie pasākumi ir bijuši saturīgāki, labāk pārdomāti. Organizējot seminārus, esam vadījušies no V.Lāča LPSR Valsts bibliotēkas dotajiem norādījumiem. Bibliotēku sekcijas darbā esam bibliotēku vadītājiem rajona bibliotēkā izveduši praktikumu.

1970. gadā pievērsām uzmanību arī arodbiedrību un skolu bibliotēkām. I ceturksnī tika organizēts, kopīgi ar bērnu bibliotēku, seminārs skolu bibliotēku darbiniekiem. Ir pārbaudītas vairākas skolu bibliotēkas, piem. Rencēnu, Dikļu, Mazsalacas un sniegta metodiska un praktiska palīdzība. Ir pārbaudītas arī arodbiedrību bibliotēkas un sniegti norādījumi par neaktuālās literatūras izslēgšanu, sistemātiskā kataloga organizēšanu un citiem bibliotēkas darba jautājumiem. Rajona bibliotēkas darbinieki snieguši metodisku palīdzību sanatorijas „Dikļi” un „Līči” bibliotēkās. Zonālās bibliotēkas savas zonas bibliotēkas apmeklējušas 4 reizes gadā, bet tajās, kur mainījās darbinieki, apmeklējumi atkārtoti vairākkārt. Grūtības darbā sagādāja darbinieku maiņas: Bērzaines ciema, Kauguru ciema II, Valmieras ciema I, Lodes ciema, Valmieras rajona bērnu, Rūjienas pilsētas bērnu bibliotēkās.

Lai varētu orientēties grāmatu bagātībā, ir nepieciešama ideoloģiskā darba nozare – bibliogrāfija, kas palīdz mums grāmatu klāsta sistematizēšanā un izmantošanā. 1970. gadā bija vērojama bibliogrāfiskā darba uzlabošanās daudzās mūsu rajona bibliotēkās. Gandrīz visās bibliotēkās bibliogrāfiskie materiāli ir sakārtoti un pieejami lasītājiem. Vairākas bibliotēkas ir organizējušas bibliogrāfisko materiālu analītiskās kartotēkas: Mazsalacas pilsētas, Matīšu ciema, Vecates ciema I, Rūjienas pilsētas, Ķoņu ciema, Jeru ciema u.c. Jaunākās literatūras propagandai bibliotēkas izmantoja dažādas sanāksmes un radiomezglus. Ciemu bibliotekāri daudz izmanto V. Lāča Latvijas PSR Valsts bibliotēkas izdevumu „Jaunākā lauksaimniecības literatūra”. Jauno grāmatu dienās lasītājus informējam ne tikai par dažādu nozaru jaunajām grāmatām, bet arī par jaunajiem bibliogrāfiskajiem rādītājiem. Rajona bibliotēkā bibliogrāfs, saņemot jaunus bibliogrāfiskos rādītājus, ar tiem iepazīstina pārējos kolektīva locekļus. Bibliogrāfisko materiālu izmantošana ir nepieciešama darbā ar lasītāju grupām, kā arī organizējot dažādus masu pasākumus. Sagaidot V.I.Ļeņina 100. dzimšanas dienu, Latvijas PSR 30. gadadienu, daudzas bibliotēkas ir izveidojušas tematiskas kartotēkas (laikrakstu un žurnālu), gan arī novadpētniecības. Tagad novadpētniecības kartotēka ir papildināta ar jaunu nodaļu: „Mūsu rajons (ciems) PSKP 24.kongresu sagaidot”. 1970. gadā uzsāktais darbs jāturpina ar vēl lielāku rūpību, jāveic vairāk. Patreiz bibliotēkās daudz darba sagādā grāmatu fonda pārklasificēšana pēc jaunajām tabulām. Šo darbu traucē klasifikācijas tabulu trūkums – visas ciemu bibliotēkas nav saņēmušas šīs jaunās tabulas.

[Sagatavoja Valmieras rajona bibliotēkas direktore V.Ceriņa]